

GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACTIUNEA ȘI ADMINISTRATIUNEA:
BRAȘOVŪ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ZI.

Pe un an 12 flor., pe șese luni 6 flor., pe trei luni 3 flor.
România și străinătate:
Pe an 36 fr., pe șese luni 18 fr., pe trei luni 9 franci.

ANULŪ XLVII.

SĂ PRENUMERĂ:

la poște, la librării și pe la dd. corespondenți.

ANUNCIURILE:

Q seriă garmondū 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Sorisorī nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămit.

N^R. 164.

Sâmbătă 8 (20) Septembrie

1884.

Din cauza 8-tei sărbători de Sâmbătă, ȝiarulū nu va apăre decâtū Lunī sēra.

Brașovū in 7 (19) Septembrie.

Intr'unulū din numerii trecuți, vorbindū despre năsdrăvāniile cele mai nouē solgābirāesci din comitatulū Solnocū-Dobēca, amū atinsū o cestiune gravā. Este cestiunea atitudinei Romānilorū fața cu volniciele și abuserile strigātore la ceriu, ce se comitū ȝilnicū in paguba limbei și a naționalitāții nōstre sub egida și cu consēmțēmēntulū tacitū alū celorū dela putere!

Ministrulū președinte susține, că nimenī nu se gāndesce de a întrebuiņā forța spre a ne maghiarisā. Discursulū lui se publicā in tōte ȝiarele interne și esterne și lumea începe a crede, că așa este cum ȝice d-lū Tisza. Noi inșe scimū din experiența, că asigurāriile ministrului nu sunt basate pe adevērū, dēr ce folosū că scimū numai noi despre acēsta și opiniunea publicā rēmāne neinformată și necunosctōre de adevērata nōstrā situațiune?

Lumea aflā dela foile ce suntū plătite din fondulū de dispozițiune, că Transilvania și Ungaria cuprinde in sine o mulțime de „agitatori romāni“, carī numai așa, de dragū Dōmne, arū avē de scopū a aruncā in aerū statulū ungarū, dēr despre aceea cum se tiranisēzā bieții țērāni romāni, cum se calcā legea in ȝiua mare de cātrā cei ce au puterea in mână, cum se impune cu forța limba maghiarā pretutindenī, cum se prigonescū pānā și scolarii credincioși nēmului lorū, cum se ignorēzā și se negligā totū ce este in interesulū spiritualū, moralū sēu materialū alū poporului romānū, despre tōte aceste nu se aflā și nu se cetesce in lumea mare mai nimicū!

Cine e de vinā?

Contrarii nōstri, facū totū ce le stā in putința spre a discreditā luptele nōstre pentru libertate. Ce facemū noi ca se informāmū mai bine pe monarchū, țēra și străinātatea despre sântēnia cauzei naționale a Romānilorū din acestū imperiū?

S'a ȝisū destuleorī, că numai cu ȝiarele nōstre uaționale nu se pōte ajunge la acestū scopū, deōrece ele sunt cetite, cu puține esceptiuni, totū numai de Romāni. Este de lipsā prin urmare sē recurgemū la ȝiaristica străinā.

Dēr nicī cu acēsta nu este de ajunsū. Ca ne putemū dovedī lumei, că false și neadevērate sunt afirmāriile contrarilorū nōstri, trebuie sē producemū fapte și nu numai fapte de ale acestora și fapte de ale nōstre. Bine că unū prefectū, ca voinicosulū Banffy, calcā legea și impune limba maghiarā primarilorū nōstri dela sate, ce facemū inșe noi, ce facū conducātōrii nōstri naționali pentru ca sē arāte nemulțāmirea lorū cu o asemenea tractare?

ȝiarulū nostru totdeuna a susținutū că nu e de ajunsū ca la cāte trei ani sē ne adunāmū odatā, in ajunulū alegerilorū dietale, și sē protestāmū in contra sistemului de asuprire, sub care geme națiunea romānā dela ināugurarea dualismului inōce, ci trebuie se luptāmū necurmatū și cu energiā prin comune și prin județe in contra abuserilorū de putere și in contra tradițēilorū de maghiarisare.

Conferența generalā a alegētorilorū romāni

din vēra trecutā a primitū unanimū unū conclusū, care in partea sa ultimā sunā astfeliu:

„Pentru esecutarea programei și pentru conducerea ținutei politice adunarea numesce din sēnulū sēu unū comitetū centralū de 12 membri, inșārcinatū a face in tre marginele legilorū totū ce va aflā de lipsā și folositorū, atātū cu privire la alegerile dietale proxime, cātū și fața cu alegerile municipale și preste totū pentru apērarea cauzei romāne naționale și pentru luminarea opiniunei publice in țērā și in străinātate.“

Ce mēsuri a luatū acestū comitetū pānā acum pentru a satisface misiunei ce i s'a inredințatū?

N'amū vēdūtū din partea comitetului centralū lectoralū pānā aȝi decâtū unū singurū apelū cātrā alegētorii romāni, care pōrtā data: 6 Iuniu 1884.

Credū ore cei 12 membri, că cu acēsta au satisfācutū chiāmārei lorū pānā la alte alegeri dietale?

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. alū „Gaz. Trans.“)

Viena 19 Septemvre. — Comitele Kalnoky se esprimā cātrā unele persōne din cercurile lui intime, că ințrevederea impērațilorū a făcutū asuprā-i o impresiune fōrte mulțāmītore.

Agram 19 Septemvre. — Resultatulū alegerilorū dietale este pānā asērā: aleși 59 naționali, 12 independenți, 20 Starceviciani și doi carī nu se ținū de nicī o partidā.

Neapole 18 Septemvre. — De erī la 4 ore d. a. pānā aȝi la 4 ore d. a. s'au bolnāvītū de colerā 422 de inși, dintre carī 188 au muritū.

Marsilia 19 Septemvre. — P'aci suntū ērāși cālduri mari. Șēpte persōne au muritū de colerā.

CRONICA ȝILEI.

Dieta Ungariei o va deschide nu la 25 ci la 29 Septemvre Maiestatea Sa printr'unū mesagiū alū tronului. »Nemzet« anunță că dupā desbaterea adresei se vorū intruni delegațiunile. Redeschidēndu-se ședințele dietei, se va luā in desbatere bugetulū, și dupā acesta reforma camerei magnațilorū. Istoczy ȝice, că la desbaterea adresei deputații antisemiți vorū luā parte viuā, și vorū presentā dietei, ca rēspunsū la mesagiulū tronului, unū proiectū de adresā, in care ei vorū arētā M. Sale grēua situațiune, in care jidovimea cu aliații ei cavaleri jāfuitorī au aruncatū țēra.

Pe de altā parte »Pesti Naplo,« vorbindū de mēsuri ce vrea sē le ia Tisza in contra pressei, ȝice că, dēcā Tisza voiā sē și argumenteze suprimarea libertāții pressei, ar fi trebuitū in loculū āntāiu, sē arāte că pericolulū ilū vede in agitațiunile lui Verhovay. Ministrulū n'a aratatū acēsta. Ce ar fi făcutū Tisza, dēcā altulū in Ungaria in loculū lui Verhovay ar fi fostū acusatū de defraudare? Și aȝi redactorulū lui »Fuggetlenség« e in cā deputatū și agitēzā mereu. Se pōte, ȝice »Pesti Naplo« că, Tisza anume l'a lāsātū pe Verhovay sē agitateze, ca sē aibā unū pretextū pentru suprimarea libertāții preseii.

Altețele Lorū archiducele Rudolfū și princesa Stefania, cu ocasiunea mergerei Lorū la Sinaia, vorū fi primiți — ȝice »Le Pays« — la Predealū de o companiā din regimentulū 7 de dorobanți de Prahova, avēndū in fruntea ei pe colonelulū Gorjanū, comandantulū acelui regimentū.

»Münchener Zeitung,« care are mare trecere in tre ȝiarele germane, vorbindū de visita Regelui Romāniei la Belgradū, ȝice că lumea ar trebui sē considere politica Romāniei ca unū ce independentū, nesupusā influinței es-

teriōre. Cāutāndū Romānia sē scape de sub influința cabinetului din Petersburgū, se indeplinesce o transformare importantā in situațiunea politicā pe Dunārea de josū. Romānia își ințāresce ȝilnicū consciința naționalā și neatērnarea ei. Rusia considerā pānā acum marele domeniu balcanicū ca alū sēu; acum inșe s'a formatū unū nou elementū puternicū pentru desvoltarea lucrurilor in Orientū. Legăturile cele strānse dintre Romānia și Sērbia ințārescū barierele ce despartū imperiulū Nordului de Balcani și Bosforū și māsescū garanțiile de mātinerē a pācii. Inițiativa Regelui Carolū și-a guvernului sēu este o probā de politicā bine chibzuitā, consecuentā și statornicā, in interesulū și viitorulū țērī.

Principele Alexandru alū Bulgariei, spune »Romānul,« a sositū alaltaerī la orele 5 in portulū Giurgiu, pentru a face la Sinaia o visitā Regelui și Reginei Romāniei. La debarcaderū principele Alecsandru, care erā insoțitū de comitesa de Ehrbach, sora sa, de comitele Ehrbach, cumnatulū sēu, și de baronulū de Riedesel, adjutantū princiarā, a fostū ințēmpinatū de d. colonelū Costafor, comandantū reg. de dorobanulū și alū brigadei. Alteța Sa impreunā cu persōnele carī ilū insoțescū și condusū de d-nii Poteca și colonelulū Costaforu, a plecatū la gara Giurgiu. Aci Alteța Sa s'a suitū in vagonulū regalū — trimisū din Bucuresci pentru Alteța Sa și la orele 8 și 10 minute asērā principele Bulgariei a sositū in Bucuresci și a coboritū la hotelū Broft, unde a prānșitū și a petrecutū nōptea. Erī de diminetā, la orele 7 și 35 minute, A. S. principele Alesandru, impreunā cu sora, cumnatulū și adjutantulū sēu, au venitū in gara de Nordū, unde se deschisese salonulū regalū. Aci, A. Sa a fostū ințēmpinatū de inșārcinatulū de afaceri al Bulgariei, cu care A. Sa a binevoitū a se ințētinē cāte-va momente. Apoi la orele 7 și 45, indatā ce Alteța Sa s'a suitū in vagonulū regalū, trenulū a plecatū spre Sinaia. Alteța Sa purtā uniforma de generalū bulgarū. Principesa Maria, sora Sa, purtā o rochiā scurtā nēgrā, ēr pe d'asupra o hainā lungā de foulard. La intrarea și la eșirea din salonulū regalū precum și dinaintea vagonului regalū, se aflau cāte doi gendarmī dintre cei cālārī. Trenulū ordinarū, la care erā atașatū vagonulū regalū sosit in gara Sinaia la orele 12. Principele Bulgariei a fostū ințēmpinatū in gara Sinaia de unū adjutantū alū M. S. Regelui și de o companiā de vēmātorī cu unū cāpitanū și cu d. maiorū Ionescu, carī au făcutū Alteței Sale onorurile mititare. Apoi Alteța Sa, comitele de Ehrbach și baronulū de Riedesel, suindu-se in douē trāsuri ale Curții s'au indreptatū spre castelulū Peleșū. MM. LL. Regele și Regina au ințēmpinatū la scarā pe Augustii Lorū oșpeți. La orele 1 a fostū dejunulū.

ASOCIAȚIUNEA GENERALA A STUDENȚILORŪ UNIVERSITARI ROMANI.

Programa

congresului studențilorū in Galați

5—11 Septemvre 1884.

Mecuri 5 Septemvre. Plecarea. — Studenții Universitari din Iași se vorū aflā cu toții in curtea Universitāții, d'acolo cu musica reg. XII de dorobanți vorū plecā la garā. La gara Bācāu autoritāțile locale vorū veni spre a i ințēmpinā; unulū din membrii comisiunei de Iași va vorbi in numele studențilorū. De aicea vorū merge la Brāila.

Foi 6 Septemvre. Sosirea in Brāila. — La orele 4.53 diminetā sosindū trenulū de Bucuresci va fi revederea studențilorū universitari din Iași și Bucuresci, musica va cāntā Hora unirei. Pe peronulū gārei se vorū aflā autoritāțile locale, carī vorū salutā buna venire a studențilorū universitari, și unulū din membrii Congresului va vorbi in numele lorū salutāndū urbea Brāila. La sosirea trenului și debarcarea pe peronulū gārei a studențilorū, musica reg. 32 de dorobanți va cāntā imnulū primirei și dupā ce se va terminā primirea studențilorū la garā de cātrā Consiliulū comunalū, și de corpulū profesoralū, acestia insoțitī de delegațiunea orașului și de cetățēni vorū porni sē in tre in orașū, unde dupā unū micū repaosū cu toții impreunā vorū merge la vaporulū destinatū spre a-i duce la Galați orele 2.55 p. m. So-

sirea în Galați. — Vaporul din Brăila va acosta la debarcaderul anume format în onora studenților în piața Bursei. Piața și debarcaderul vor fi frumoși împodobite. Sosirea vaporului în port se va anunța prin exploziunea a patru bombe de artificie. Musicele intrunite vor cânta imnul național. Primirea. — Vor fi față și vor lua parte la primirea studenților la debarcader: 1. Autoritățile civile și militare. 2. Societățile. 3. Școlile publice și private de băieți și fete. 4. Orașenii.

La debarcaderul studenții cu comisiunile lor în frunte vor eși din vapor în colonă și se vor înșira pe linia anume destinată lor. Prefectul județului și generalul comandant al corpului de armată înaintându vor saluta întrunirea studenților universitari. Imediat apoi comitetul de recepțiune al cetățenilor va adresa o cuvântare de bună venire la care unul din delegații comisiunilor de organizare va răspunde și va vorbi în numele înfrățirii tuturor studenților. — Formarea cortegiului. Cortegiul de plecare va fi alcătuit în următorul mod: 1. Patru călăreți. 2. Musica regimentului 5 de liniă. 3. Societățile cu drapelele lor în ordinea de mai sus. 4. Autoritățile. 5. Comisiunile de organizare ale studenților avându de o parte și de alta a lor pe membrii comitetului de recepțiune. 6. Studenții Universitari. 7. Comitetul de acțiune al orașului. 8. Școala de meserii a județului, etc. 9. Patru călăreți. Cortegiul va străbate stradele: Portului, Mare și Domnesca până la Bulevardul Elisabeta Dómna. În parcul Elisabeta, cortegiul va fi primit de președintele Comisiunii interimare cu toți membrii săi pe o estradă de ocaziune în centru parcului. Cortegiul se va așeza în rond în giurul estradei, unde Președintele Comisiunii interimare în numele comunei va saluta prin o cuvântare sosirea studenților din totă țera, la care unul din membrii congresului va răspunde. După acesta studenții prin îngrijirea comitetului de acțiune al orașenilor vor fi încartirați și conduși la gazdele lor.

Vineri 7 Septembrie. La orele 9 dimineața se va oficia un Te-Deum în Catedrală. La ora 1 p. m. va fi deschiderea Congresului în Sala Alcazar la care sunt locuri rezervate autorităților și presei. Se va asculta o disertațiune. Sêra se va da o reprezentațiune de Circul Sidoli sêu un Concert.

Sâmbătă 8 Septembrie. La 7 ore dimineața studenții vor vizita cherețele române, diferitele fabrici, basteimentele, portul și bursa. La orele 2 p. m. a doua ședință a Congresului. Se va ceti o disertațiune. Sêra Concert.

Duminică 9 Septembrie. La 7 ore dim. studenții reuniți în parcul municipal vor face pe jos mai multe excursiuni în oraș și afară din oraș vizitându diferite locuri.

La orele 3 p. m. a treia și Ultima ședință a Congresului, în care se va trage la sorți orașul unde se va ține Congresul în anul viitor. Închiderea Congresului. Disertațiune.

Banchetul. — La orele 9 sêra se va da în Sala Atcazar banchetul în onora Studenților Universitari de cătră comună.

Luni 10 Septembrie se va face excursiune la Tulcea sêu Iglia. La 5 ore întorcerea în Galați.

Marți 11 Septembrie. La 6 ore dimineața, studenții în unire cu comitetele de recepțiune și acțiune, cu musica înainte vor pleca la gară. La 7 ore dimineața studenții din Bucuresci și la 8:05 cei din Iași părăsesc Galați.

SCRIRI MERUNTE.

Concertul dat de d. Micheru, scrie »Carpații«, ieri sêra a fost vizitat de puțină lume, ceea ce probază că publicul Craiovean nu a dat încurajarea ce merită să găsească un artist ca d. Micheru. Bucățile au fost executate cu mare precizie și siguranță de maestru, și pasiunea adesea, de care d. Micheru se părea animat, desvâluiă un deplin talent. — Decă încurajarea materială n'a fost îndestulătoare, numeroase aplause au răsplătit în deajuns pre talentatul artist de ostenele ce și-a depus. Cei ce l'au aușit pre d. Micheru, îi vor păstra o dulce amintire.

D. Micheru e din Brașov.

—0—

Suntem informați, dice »Voința Națională« că, pentru motive de familie, d. M. Ferecbide ar fi demisionat din postul de ministru plenipotențiar al țerei la Paris.

—0—

Tot de acolo ni se comunică, că matadorii opozițiunii maghiare au tras în judecată pe corteșii guvernamentali inculpați pentru abuz și seduceri la alegeri. Inculpații sunt mai toți ampoiați, între cari e și secretarul ministerial Rety și fiscalul regesc. Din parte-le guvernamentali au făcut același cu lucru corteșii opoziți-

onali. Toți au primit citațiuni pe ziua de 10 Octomvre. Cercetarea o va face o comisiune dela tabla regescă.

Corbă la corbă nu-și scote ochii.

—0—

Primim din Lugoș scirea, că Il. Sa episcopul Victor Mihaly în curându va întreprinde o călătorie, spre a se convinge în persoană de neajunsurile ce bantue diecesa sa.

—0—

Din același loc se apelază la onorabilele dame lugoșene să înființeze odată »Reuniunea« proiectată în anul trecut pentru ridicarea unei școle de fete române în Lugoș, a căreia necesitate pe și ce merge se simte tot mai tare, și se recurgă la apelul damelor române din Sibiu cu lucrurile d-lor.

—0—

Școala poporală maghiară înființată de curându în Bistrița, care e populată numai de Români și Sași, s'a deschis la 15 Septemvre. După o presiune scârbosă esercitală asupra funcționarilor și servitorilor oficiali, școala numără 30 de elevi.

—0—

Ni se serie din Deva, că populațiunea de acolo e înspăimântată din cauză că se conscrie din casă în casă vitele și paserile de prin curți. Omenii nu-și pot explica lucrul, decătu că, după ce sunt gârboviți da dări, puternicii țilei au de gând să pue dare și pe vite și pe paseri.

Tot ce nu e posibil în altă parte, e posibil în Ungaria.

—0—

O corabiă încărcată cu un milion de patrone Mauser pentru armata sêrbescă a sosit în Belgrad.

—0—

În anul 1883 s'a făcut încercare d'a se aclimatiza în Rin sanderi, un soi de pește de Dunăre de un gust escelent. Încercarea a reușit.

—0—

Actualul prim-ministru al Canadei Macdonald a fost ca tînăr... curățitor de cisme. În etate de 18 ani înamorându-se de fata unui bogat Canadian, se cunună cu ea în ascuns. Tatăl fetei le ertă fapta, și prin talentul și tactul sêu, Macdonald, amestecându-se în politică, aș e prim-ministru. Sêmênă forte mult cu Beaconsfield, așa că îi poți confunda.

—0—

Jocul de cărți »Roulette«, obicinuit în principatul Monaco, a înghițit încă o jertfă. Fiul unui comerciant bogat din Varșovia, care moștenise de curându 60,000 ruble, s'a împușcat în țilele acestea în Monaco, deorece își perduse în joc totă moștenirea.

—0—

Duminică în 9 Septemvre la 6 ore d. a. se va celebra în biserica sf. Nicolae din Prund căsătoria d-șorei Elena D. Malai cu d. Stefan Georgescu, prof în Ploesci. Urâmă noroc tinerii părechi!

CORESPONDINȚA PARTICULARĂ A »GAZ. TRANS«

Lugoș, 16 Septemvre 1884.

E mult de când nu v'am scris nimica în speranță, că dora-dora v'ei pute împărtași și vesti mai îmbucurătoare de prin părțile noastre, pentru că de plangeri și neîndreptăți îndeuite sunt colonele scumpei noastre »Gazete« mai pe fiecare și.

Cu durere trebuie să spun însă din capul locului, că numai vesti bune nu v'ei pute împărtași și chiar în timpul de acuma, când știut este, că contrarii seculari ai nemului nostru conjuratus'au cu ori și ce preț să ne stîrpească; — nevoind în trufia lor a înțelege — astăzi — după o esperiință de sute de ani, decându cu amar ne urim țilele împreună; că numai să stîrpească nu vor pute pe Român și de s'ar pune în crescut până la unul, căci scris este în cartea vieții poporului nostru:

»Că Românii în putere,
»Și Românii în veșt nu pier!»

Mi permit de astădată a vă comunica câteva date referitoare la numărul școlarilor români înscrși cu începutul anului școlar curent la gimnasiul unguresc din loc. Ca astfel după tristele întâmplări sêvșite în timpul cel mai recent aici să puteți ști, că tinerii români vor fi espuși în viitor de a suferi șicane, batjocuri și persecuțiuni rêtaciöse din partea d-lor profesori dela acest gimnasiu

S'au înmatriculat cu toți la acest gimnasiu cu începutul an. școl. curent 203 școlari și adecă: În I. cl. gimn. 58, în II. cl. gimn. 26, în III. cl. gimn. 34, în IV. cl. gimn. 24, în V. cl. gimn. 17, în VI. cl. gimn. 26, în VII. cl. gimn. 6, în VIII. cl. gimn. 12 școlari, la oaltă 203. Din aceștia Români s'au înmatriculat: În I. cl. gimn. 26, în II. cl. gimn. 15, în III. cl. gimn. 15, în IV. cl. gimn. 13, în V. cl. gimn. 5, în VI. cl. gimn. 3, în VII. cl. gimn. —, în VIII. cl. gimn. —, școlari, la

oaltă 77. Ceilalți cu escepțiunea celor 2—3 Sêrbi, sunt toți Unguri — după cum se pôte vedea și din programa acestui gimn. — recrutați se înțelege o parte din svabi, ceilalți din perciunații din Lugoș și împrejurime.

Va să dîcă suma totală a școlarilor români înmatriculați cu începutul anului școl. curent la gimnasiul unguresc din Lugoș e de 77.

Considerându acuma după cele înșirate, că gimnasiul din Lugoș e unicul institut superior în întreg comitatul Caraș-Severin precum și că majoritatea absolută a locuitorilor acestui comitat sunt Români, ore nu e acesta un număr destul de neînsemnat, — ba așa dîcându mai de batjocură — în proporțiune cu populațiunea română a acestui comitat? Cu durere trebuie să constatăm că așa este!

Să ne întrebăm acuma, că ore ce să fiă cauza, că tinerimea română relative cu anii de mai înainte, e astăzi atât de slab reprezentată la acest gimnasiu ba numărul ei pe și ce merge în loc să mai crească să tot micșorează? Ore în ținutul nostru să zacă rēul? Să fiă opincarul român din acest comitat atât de sleit la pungă, încatu să nu 'și pôte trimite copilul să irvețe cât de puțină carte, sêu dór să fiă atât de ignorant încatu nici chiar astăzi la capetului sutei al 19-a să nu scie prețui folosele cele mari ce le aduce școala? Eu acesta nu o cred și nici va put-o cineva baremi presupune! Așa dară aiurea trebuie să zacă originea rēului.

Da! cu totul în alt loc cōce buba. În ura de rassă ce cu predilecțiune o profesază d-nii profesori dela gimn. din Lugoș, în purtarea hostilă a d-lor față cu școlarii români, în persecuțiunile formale înscenate contra lor; în ura și antipatia d-lor față de tot ce e Român, acolo e sorginea rēului, acestea sunt totă atatea cauze prin cari tinerimea română pe și ce merge se înștrăinează tot mai tare de acest gimnasiu.

Și eu cred că acesta nu ar trebui să o privim cu nepăsare. Zace în interesul nostru și al populațiunii române din acest comitat ca cât mai bine să fim reprezentați la acest institut susținut din spina noastră! Să nu lăsăm pe cheful contrariilor noștri, cari ne-ar sorbi de-ar pute întrun picur de apă. Să pășim cu energiă mică cu mare spre a vindeca rēul din rădăcină. Și acesta să o facem cu atât mai tare cu cât scim, că acest gimnasiu e ridicat și se susține din parale românesci, ba ce e mai mult după drept și drepte ar trebui să fiă un centru de cultură românesc — după cum au și fost ore-când-va — er nu un centru jidovesc de maghiarizare, după cum e astăzi. Să pretindem cu energiă ca scumpa noastră limbă, care astăzi numai ca din grație e tolerată și la acest gimnasiu si astfel propusă de d. profesor de limba română după cum mai bine le place celorlalți profesori, să fiă considerată întru asemenea celorlalte limbi din patriă și propusă mai cu energiă de d-lu profesor de limba română, ca școlarii români ce absolvază la acest gimnasiu să aibă cunoscință cât de puțină și despre literatura română. Er d-lor profesori unguri să ne cercăm a le mai ciuntă din corne, și să-i facem a înțelege că tocmai așa au de a tracta și cu școlarii noștri, ca și cu ceilalți perciunați maghiarizați. Er epitele batjocuritoare, ce cu abundența limbii unguresci de astfel de epitele le vêrsă în școlă asupra școlarilor români, să probeze d-nii profesori a le mai lăsa și acasă; er în școlă în loc de a profesă ura de rassă între școlari, să încerce a profesă mai bine mai mult știință, căci le e acesta chiamarea. 1) — d —

LIMBA ROMĂNESCA CULTIVATA.

Dante tradus în românesce 2)

(Traducțiunea unui articol apărut în »Revista Lumii Latine« din Iulie.)

Prin cultura și curățirea sub-dialectelor locale (patois), s'au format dialecte; și cultivându-se și mai mult aceste dialecte, s'a putut constitui o limbă comună pentru provinciile locuite de aceiași națiune.

Așa s'a petrecut lucrurile pentru limbele romane din Occident. Să vedem acum în ce stare se află limba română din orientul Europei.

Lăsându d'o parte dialectul românesc dela sud, în care nu s'a scris mai nimic până în țilele noastre, aflăm un singur dialect românesc la Dunărea-de-jos și în Carpați, divizat în sub dialecte, cari, în starea primitivă, — astfel, cum țeranii inculți le vorbesc, — diferă forte puțin unele de altele.

Între vorbirea dimprejurul Bucuresilor, și cea

1) Noi credem că ar fi mai bine, ca Românii să nu se mai încerce cu gimnasiul unguresc din Lugoș, care nici odată nu va pute să satisfacă intereselor noastre de cultură. Deștepte-se odată Românii de acolo din letargia și facă-și gimnasiu românesc cum se cade, căci drept au și chiar și mijloce, decă vor v. Cu energiă trebuie să reușescă, se cere numai se fie una și nedepărtați.

2) Divina Comedia, Infernul, traducțiune de dōmna Maria P. Chițu, Craiova, 1883.

din Bucovina. (600 kilometre distanță), e mai puțină diferență decât între sub-dialectul dela Arles și cel de la Nîmes.

Și cu toate acestea, riguros vorbind, nu există încă o limbă românească cultivată, care să fie comună tuturor provinciilor locuite de Români.

Pentru cauze ce ar fi prelungite de relatate aici, Românii au urmat scisma Bisericii din Orient.

Cei cari locuiau la medă-qi de Duuare au constituit un regat cu Bulgarii. La finele secolului al XII, vedem pe capii Statului acesta dualist purtând titlul de Rex Bulgarorum et Blacorum²⁾

Se scie că unii din regii aceștia, cari adesea își dau chiar titlul de Imperator³⁾, prinseră și lăsară să mōră în închisōre pe Baldovinū, Regele Latinilor stabiliți la Constantinopolū.⁴⁾

Fiind că nimeni nu e profet în ochii semenilor săi, s'ar părea că, în regatul dualist, capii religioși ai Românilor au fost bulgari. Basiliu însă, arhiepiscopul primat, apoi patriarhul al Românilor și Bulgarilor, consilier al regelui Ioniță (Iohannitius Caloiohannes,) pare că a fost român.⁵⁾

Aversiunea pentru Biserica Romei, cu care Statul român-bulgar n'a fost unit de cât puțin timp, a făcut să se adopte limba bulgărescă ca limbă liturgică. Limba românească presintă, passă-mi-te, pre multă asemănare cu latină.

Bisericele Statelor românești, situate la medă-nōpote de Dunăre, au ținut mult timp de patriarhatul de Ochrida (Ecclesia Ochridana)⁶⁾; ceea ce implică er usul limbii bulgăresce ca limbă liturgică.

Și fiind că pe timpurile acelea depărtate, călugării și diaconii îndeplineau funcțiunile de cancelari, scriitori, și secretari în cancelariile rudimentare ale țerilor românești, nu se serviu de cât de limba bulgărescă veche.

Și așa, inteligențele românești de frunte își punu în joc activitatea pentru a cultivă o limbă slavă, după cum s'a vădit inteligențe distinsse persane și berbere lucrând ca să învățese literatura arabă.

În ambele cazuri, rezultatul acesta l'a dat religionea. Sic vos, non vobis...

Numai pe la mijlocul secolului al șese-spredecelea se începe a se înlocui, limba leturgică bulgărescă prin românească.

Și fiind că la traducțiunea cărților bisericesti, lipsu terminii pentru a indica ceea ce era mai pe d'asupra de conversațiunea țeranilor inculți, s'au introdus vorbe bulgăresce, chiar când phisionomia fonetică a vorbelor acestora nu se acorda de loc cu limba românească.

Ar fi fost rațional de a se forma vorbele cari lipsu, cu rădăcinile cari esistau deja în limbă, seu de a se împrumută vorbe din latinesce; însă aversiunea pentru Roma catolică impediă, se vede, pe clerul înalt de a urmă pe o astfel de cale.

Ceva mai mult, au mers până să lapede din limba usitată în Biserică unele vorbe, culpabile de a semăna pre mult cu latină.

Astfel, vorba românească ungere, deși usitată mereu de popor, era înlocuită la biserică cu bulgărescul maslo. Mânica vestimentului sacerdotal era botezată rucavița (dela ruca; pe bulgăresce, mână). Preotul dicea der rucaviță vorbind de mânica ce punea în altar, însă când vorbea acasă cu preotăsa de vestimentul lui de tote țilele, dicea: „sēmī cārpescī mânica.“

Junele care se însoră e chemat în biserică mire (vorbă slavonă), și afară îi dicu toți ginere.

Așa au fost pentru o mulțime de terminii admiși în cărțile bisericesti.

Eră natural ca multe vorbe bulgăresce să fi pētrons în limba vorbită.

Mai târziu în seculul nostru, din cauza deselor irasuni și a dominațiunii rusesce mai mult seu mai puțin directă, un strat de vorbe muscălesce a fost impus Românilor din Principate, pentru a constitui terminologia propriă armatei și administrațiunii.

Există în limba românească vorbele fōiă, drum, cale. Pentru a numi o chărțiă ce se dă funcționarilor călători, ar fi fost așa de simplu să se dică fōiă de drum seu fōiă de cale. Oh! nu. Eră de interes a face pe Români să trecă de Slav. Fōiă de cale fu botezată podorojna (din rusescul doroga, cale).

Ce bătaia de cap pentru bieții impiegați când avēu să învețe terminii de administrațiune.

Avem în limba românească vorbe: loc, sub, ținere. Pentru a traduce leitenant și subleitenant, s'ar fi putut compune locotenent și sublocotenent, servindu-se de rădăcinile cari esistau în românește. Administrațiunea impusă de Ruși introduse vorbele praprgic și paruncic.

Am vădit pe unii bieți soldați, cari după opt luni de serviciu, nu se familiarisaseră încă cu terminii aceștia încât să-și aducă aminte care era mai mare în ordinul ierarhic, „praprgicul“ ori „paruncicul“.

Numai băgând în comptu vorbele acestea exotice impuse de biserică și de o administrațiune străină, unii scriitori germani, unguri seu ruși, au pretins că limba românească e slavă pentru un quart din vorbele ei.

Hordele de Arnăuți, cari curgeu în urma beilor phanarioți, și de unde eșiau straturi de funcționari și de sicari, au adus cu ei altă flagel: sume de terminii turcesce pentru a denumi armele, echipamentul, furturile, pedepsele, torturele, jocurile de asard, câștigurile nemeritate, gradele și funcțiunile imitate de pe hierarchia turcescă, etc. etc.

În Transilvania, dominațiunea unгурescă a introdus și ea o altă categorie de vorbe străine.

(Va urmă.)

Obedenaru.

DIVERSE.

»Otrăvit de sărutări.« — Astfel a sunat diagnosticul făcut la polyclinica din Viena asupra unui jude de tribunal din Ungaria, care suferise de tremuratură de încheiături, de ardere în gât, de febră și de catar de intestine. Scuiatul bolnavului cuprindea mercur, și s'a constatat, că mercurul i s'a strecurat în trup în urma sărutărilor cu soția sa. Acesta adică avea obiceiul de a se sulema cu un suliman adus din Paris. Sulimanul acesta cuprindea o mare cantitate de mercur. Învățătura de aci este că bărbatul să numai sêrute pe o femeie, care se mănjesce cu astfel de sulimanuri.

*

Precauțiune Chinesescă. — »Figaro« istorisește următoarea anecdotă ca dovadă, că de precauți și neîncreștori sunt Chinesii: Un ambasador chinez, cu care venim adeseori în contact — scrie ministrul președinte frances din Hue, Lemaire — voiă să assiste la căsătoria mea. Numeroși cunoscuți veniseră la ceremonie, și în camera unde se îmbracă preoții ambasadorul fu rugat să scrie numele în registru. În loc să scrie iscălitura sa, se mulțami cu două semne, care însemnă: »Îndoiă bucurie.« El creșuse, că Francesii sunt așa de vicleni, încât l'au pus pōte să subscrie vr'un tractat seu vr'un act politic.

*

Anecdote despre măgari. — A apărut de curând în Jena »Cartea măgarilor,« care cuprinde diferite anecdote despre măgari. Dăm aci pe scurt câteva: Enric IV. al Francei trebui să asculte odată un discurs de primire, de care i se urise cumplit. În timpul vorbirii un măgar, ce era pe aproape, sbieră mereu. Atunci regele duse de odată: »Vē rogū, domnilor, pe rēndu unul după altul!« — Cântărețul Tichacek fu invitat odată de marele duce de H., să cânte pe scena teatrului lui. Cântărețul, îndată ce ajunse acolo, se duse la proba orchestrei operei, în care avea el să pășească și care era condusă de marele duce, un musicant pasionat. De după culisele scenei, Tichacek auzi că orchestra nu armonizează, că instrumentele de suflat apucaseră înainte cu câteva tacturi. »Sfinte Dumneșeule,« strigă Tichacek, »sta-i un chaos musical; ce măgar șede acolo la pult (tetrapod)?« Cu aceste cuvinte pși Tichecek pe scenă și se opri înaintea marelui duce, care se ridică în sus și cu voce emoționată duse: »Măgarul sunt eu!« Tichacek sub pretext că e răgușit, renunță de a jucă. — Un curtisan întrebă pe un cardinal, că scie ce diferență este între un măgar și un cardinal? Neștiind cardinalul să răspundă, duse curtisanul: »Ei, măgarul pōrtă crucea pe spinare, er cardinalul pe piept.« — »Așa, răspunde cardinalul, cunosc și diferența dintre un curtisan și un măgar?« — »Ah, strigă curtisanul, nu găsesc nici o diferență.« — »Nici eu!« răspunde cu veselie cardinalul.

Esposițiune în Făgăraș.

Primim spre publicare următoarea:

Programă a obiectelor ce vor fi espuse dela 3 până la 8 Octomvre 1884 în esposițiunea aranjată din partea reuniunei economice locale.

Grupa I. Specii de cereale și de comerț: grâu de toamnă, grâu de primăveră, secară de toamnă, orz, ovēz, pășoi (cucuruz), mălai în grăunte și în paie, cânepă, in.

Grupa II. Specii de nutreț: Specii de trifoi, mazărice de toamnă și de primăveră, mestecătură de mazărice cu ovēz, mestecătură de nutreț, nutreț de pășoi și napi, precum și napi de zahar.

Grupa III. Produse de grădină: Flori și semințe, plante pentru medicamente uscate, buchete de flori, buchete din flori de grădină pregătite spre scopuri industriale, fructe, (pōme). Modul de cultivare, în modeluri după natură pōme prospete, uscate, pregătite, scurt în tot felul de pregătire artificiosă. Bēturii de fructe: Vin, oțet, liquer. Cuptore de uscat: Modeluri și planuri. Grădini de fructe (pōme). Modeluri și planuri. Zarzavaturi: Bone pentru culină: fasole, mazăre etc. Altfel de produse: Varză, cararabe și cartof. Hemeiu: În deosebite soiuri și descrierea cultivei. Tutun: De felurite specii, verde și uscat.

Grupa IV. Animale și produsele lor. Pei nelucrate, lână, miere, brânză de oie, caș și cașaval. Unt de vite și ad. lăcămuri pentru cai și boi.

Grupa V. Silvicultură: Semințe de arbori de pădure, resad de arbori, colecțiune de lemne, sade de arbori pe lângă arătarea grosimei lemnului (tulpinei), lemne de măsurit, rotărit și butnărit, lemne de unelte, lemne prelucrate pentru drumul de fer, grinți, scânduri, podele, laț, lemne de barchet. Șindile, lemne pentru chibrituri. Nuele pentru împletirea de coșuri și pregătirea acestora. Instrumentele pentru silvicultură: Modeluri și desemnuri pentru acestea; lască, burete, rēșin și colofoniu. Unelte de lemn pentru Culină: Talere, troci, linguri, lōpeți. Planuri pentru pădurit. Vēnat: arme, pei de animale, instrumente de prins animale sēlbatice, și animale sēlbatice umplute. Instrumente pentru pescuit: Unghișe, mreșe, (pociuri) pesci, deosebite specii.

Grupa VI. Victualii ca articlii de negoț: făină, pâne, copturi, dulcēuri, turte de miere.

Grupa VII. Fabricațiune de spirit: Spirit, liquer și vin.

Grupa VIII. Măestrie de argilă (lut) și de pētră olării, țiglării, scocuri, sculpturi de pētră.

Grupa IX. Sticlării: de tot felul.

Grupa X. Scule, măestrii de fer și de aramă. Lucruri de faur, lăcătuș, tinicher, cāldărar.

Grupa XI. Măestrii de lemn. Lucruri de măsur, rotar, buchner, și strugar.

Grupa XII. Măestrii de piele: Pei curate în tote felurile, prelucrate pentru cojocărit și culerărit.

Grupa XIII. Măestrii de hărțiă: lucruri de compactă de cărți.

Grupa XIV. Măestrii de pănură și pânzăriă: Lână, și prelucrare a celei, cânepă, in în stare prelucrată, și prelucrare a celora, funării.

Grupa XV. Măestrii de veștminte: Postăvării, cojōce, pālării și încălțăminte.

Grupa XVI. Preparate de unșor: seu, lumină, săpun.

Grupa XVII. Lucruri din corne: Pepteni.

Grupa XVIII. Industria de casă: Tot felul de manufacte femeiesce.

Grupa XIX. Pictură: Pictură și desemnuri.

Grupa XX. Instrumente de economie și mașini. De acestea de tot felul, și după putință cum se întrebunțeză în natură

Esposițiunea de vite: Boi crescuți de esponent, vaci cu lapte și vițel, vite tinere de tote speciile, tauri, cai, mănzi, oi, cārlani și miei de unșor: rimători bun de prasilă, galițe de casă

Premii: I. În bani de argint: VI 10 dārabē à 3 fl. 30 fl., V 10 dārabē à 4 fl. 40 fl., IV 10 dārabē à 5 fl. 50 fl., III 5 dārabē à 8 fl. 40 fl., II 3 dārabē à 10 fl., 30 fl., I 3 dārabē à 3 galbini 48 fl. Cu totul: 238 fl.

II. Diplome: Se propun 50 bucăți, cari se vor distribui esponenților meritați — împărțiți în 5 clase și adică clasa I. II, III, IV, V.

Prețul de intrare: Dumineca și Vineri 5 cr., în celelalte țile 10 cr. Copii de scōlă sub conducerea învățătorilor și prelungă anunțare premergătoare, au intrarea gratis.

Horvath Mihály, președinte.

Editor: Iacob Muresianu.

Redactor responsabil: Dr. Aurel Muresianu.

2) Stephanus Baluzius, T. I. Gesta Innocentii III. p. 35. col. I.

3) Ibid., p. 31. col. I.

4) Ibid., pp. 67, 68, 69.

5) Ibid., p. 42. Basiliu începe o epistolă adresată lui Papa Innocentiu III. prin vorbele acestea: »Multas inclinationes et multas malitates a me...« Acesta este traducțiunea din vorbă în vorbă a locușii adesea usitată de Români de la sud: »Multe înclinațiuni și multă sănătate de la mine...« Nicl odată nu s'a scris o scrisoră în latină. Numai Români, trimet multă sănătate; și numai Români de la sud trimet multe înclinațiuni, adică »multă înclinațiune.« Basiliu, cum singur o spune, nu scia latinesce. Se vede că autorul scrisorii, un Român, adică patriarhul de Tyr, Basiliu, a avut de traducător un missionar catolic, și acesta a tradus cât se pōte de literalmente vorbele dictate Basiliu. Astfel latină a fost forțată ca să exprime locușii particulare limbii românești. Decă Basiliu Patriarhul Bulgarilor Românilor ar fi fost bulgar, nu ar fi trimes o epistolă în latină.

6) Myrici Sacri T. VIII. auctore Colet; Veneția, 1819, p. 158.

Cursul la bursa de Viena
din 18 Septembrie st. n. 1884.

Rentă de aur ungară 6%	122.70	Bonuri croato-slavone . . .	100.—
Rentă de aur 4%	92.75	Despăgubire p. dijma de	
Rentă de hârtie 5%	88.80	vin ungar	98.70
Imprumutul căilor ferate		Imprumutul cu premiu	
ungare	142.40	ung.	114.52
Amortizarea datoriei căi-		Losurile pentru regularea	
lor ferate de ostiu ung.		Tisei și Segedinului . . .	115.10
(1-ma emisiune)	95.80	Renta de hârtie austriacă	80.80
Amortizarea datoriei căi-		Renta de arg. austr.	81.85
lor ferate de ostiu ung.		Renta de aur austr.	104.95
(2-a emisiune)	—	Losurile din 1860	134.10
Amortizarea datoriei căi-		Acțiunile băncii austro-	
lor ferate de ostiu ung.		ungare	849.54
(3-a emisiune)	102.20	Act. băncii de credit ung.	296.50
Bonuri rurale ungare	100.80	Act. băncii de credit austr.	297.50
Bonuri cu cl. de sorogre	100.50	Argintul — Galbin	
Bonuri rurale Banat-Ti-		impărătesc	5.76
mișu	100.25	Napoleon-d'ori	9.68 1/2
Bonuri cu cl. de sortare	100.25	Mărci 100 imp. germ.	59.65
Bonuri rurale transilvane	100.75	Londra 10 Livres sterlinge	121.70

Bursa de București.

Cota oficială dela 5 Septembrie st. v. 1884.

Renta română (5%)	Cump.	93 1/4	vënd.	94
Renta rom. amort. (5%)		95 1/4		96
„ convert. (6%)		96 1/4		97 1/4
Impr. oraș. Buc. (20 l.)		32		33
Credit fonc. rural (7%)		101 1/2		102 1/2
„ „ „ (5%)		90 1/2		91 1/4
„ „ urban (7%)		101 1/4		102
„ „ „ (6%)		97		98
„ „ „ (5%)		86 1/2		87 1/4
Banca națională a României		1390		1400
Ac. de asig. Dacia-Rom.		367.		370 1/2
„ „ Națională		242		244
Aur		6—.		5.80
Bancnote austriace contra aur		2.06.		2.08

Cursul pieței Brașov
din 19 Septembrie st. n. 1884.

Bancnote românești	Cump.	9.07	Vënd.	9.10
Argint românesc		9.—		9.05
Napoleon-d'ori		9.64		9.66
Lire turcești		10.90		10.94
Imperiali		9.87		9.90
Galbeni		5.64		5.68
Scrisurile fonc. » Albina«		100.50		101.50
Discontul		7—10 %		pe an.

Numere singuratiche din „Gazeta Transilvaniei“ se pot cumpăra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturii.)

Acei domni abonați ai noștri, cari au plătit prețul abonamentului pe jumătate de an și pe un an, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugați a ne trimite diferența prețului urcată dela 1 Aprilie c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAȚIA „GAZ. TRANS.“

Sz. 4466—1884 polg.

Arverési hirdetmény.

A brassói kir. törvényszék, mint csődbiróság közhírré teszi, hogy Gelb Jeanette közadós csődtömegéhez tartozó 1.300 frtra becsült bolti áruk 1884 Szeptember hó 27-én délelőtt 9 órakor Csernátfaluban, az üzleti helységben a csődbiztos által a csődválasztmányynak 1884 Szeptember 11-én hozott határozata folytán nyilvános árverésen a következő feltételek alatt fognak eladni:

1. Venni szándékozók kötelesek a becsár 15%kat az árverés megkezdése előtt ovadéku letenni a csődbiztos kezéhez.

2. A csődválasztmány fenntartja jogát, hogy ha az áruk a becsáron felül el nem eladnak, 3 nap alatt az árverési eredményt elfogadja nagy nem.

3. Ha a csődválasztmány az árverési eredményt elfogadja, vevő köteles az egész vételárt lefizetni és az árukat azonnal átvenni, ha pedig el nem fogadja, a bánatpénz vissza fog adni és a mikénti értékesítés iránt a csődválasztmány fog határozni.

A bánatpénz az elhatározásig a tömeggondnok őrizetében lesz.

A csődleltár a bíróságnál és Gödny János hosszufalusi ügyvéd tömeggondnoknál megtekinthető.

Brassó, 1884 Szeptember hó 16-án.

A kir. törvényszék üléséből.

Deési,
elnök.

Bene.

Spre plăcută atențiune Numai pentru scurtă timp în Brașov

Marea Menageriă Batti

de lângă Pórta Vămii.

Deschisă în fiecare zi dela 8 ore dimineața până sera la 10 ore.

Menageria conține: o mare colecțiune a rasselor celor mai diferite de fiere răpitoare precum: lei africani (esemplare frumoșe), tigrii, pantere, leopardi, iaguaru, hyene vèrgate, cafenii și tèrcate, urși americani și rusești, lupi de ghiață, lupi rusești și siberici, porci sudamericani, Tapir, autilope, gazelle și pelicanu, precum și diferite soiuri de șerpi, maimuțe, păseri și cămile.

Pe fiecare zi două mar reprezentatiuni și adecă: cea d'entăiu d. a. la 4 ore, a doua la 8 ore.

Hrănirea animalelor se face după fiecă reprezentatiă.

Prețurile locurilor: Locul întâiu 30 cr. Locul al doilea 15 cr.

Soldații fără grad și copiii mai mic de 10 ani plătesc pe locul I jumătate, pe locul al doilea 10 cr. Detailuri în afișuri.

Onor. publicu e rugat cu totă stima a ne cercetă.

J. Batti.

Mineralu Paralithicon

compozițiune patentată pentru împedecarea și depărtarea temeinică a pietrei ce se formăza pe părății cazanelor.

Depărtéză pe cale mecanică pétra de cazanu, formată deja, împedecă prin reacțiune chemică asupra apei din cazanu formarea ei, scutesce de întreruperea lucrului atât de neplăcută și costisitoră, produce economiă de materialu de arsă prin conservarea părăților cazanelor în grosimea lor normală și garantéză o durabilitate mai mare a cazanului prin încetarea ciocănitului atât de stricăciosu la curățire.

Mineralulu Paralithicon este liberu de orice substanță care ar conține séu ar formă acréla și prin urmare nu vatămă nici cazanulu nici armatura și permite aplicarea fără nici o periclitare a fabricatelor, chiar și acolo, unde este o directă întrebuintare a aborului.

Regulă de aplicare.

Pentru unu cazanu de o putere de 10 cai trebuie 6—8 Kilo. Se ia acesti prafu, se pune într'unu vasu și se tórna pe elu 5—6 litri de apă caldă stându ast-fel 8 până 'n 10 ore, se amestecă și decă va fi încă grosă, se mai tórna atăta apă până se subțieză așa ca se pot unge cu elu, apoi se unge cazanulu. La cazane rotunde se bagă prafulu înăuntru ca se reageze cu apa din întrulu cazanului.

Fabrica unde se prepară acestu prafu chemicu se află în Viena la HERMANN PETZOLD. — **Depositulu generalu** la d-ru **George Inke, Brașov strada Căldărarilor Nr. 506.**

PREȚULU DE KILO

decă se cumpăra o cantitate mică cu embalagiu cu totu 4 franci, în cantitate mai mare cu embalagiu 5 franci pentru România

Cu distinsă stimă

Georg Inke și Hermann Petzold.

Fabrică de articulu chemicu pentru funcțiunarea mașinelor de vapori

Agentu autorisat d-nulu **Ioan Teutsch.**